

DE GELUKSFACTOR IN HET MENSELIJK LEVEN

11 november 1960

Goedenavond, vrienden.

Aan het begin van deze avond wijs ik u erop, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Op deze avond zou ik met u willen spreken over:

DE GELUKSFACTOR IN HET MENSELIJKE LEVEN

Er bestaat een liedje, dat zegt, dat elk mens hunkert naar een brokje geluk. Dat liedje is bijna geheel waar. Bijna, want de mens hunkert niet alleen naar het geluk, maar daarnaast naar een innerlijke vrede. De factor, die het geluk in het menselijke leven bepaalt, is in de eerste plaats een innerlijke waarde, de mogelijkheid tot geluk is in de eerste plaats in de mens zelf gelegen. Hoe dit geluk nu te ontdekken, is de meeste mensen een raadsel. Wanneer wij alleen in het innerlijk naar het geluk blijven zoeken, komen wij namelijk tot een vervreemden van de wereld. Een mens die van de wereld vervreemdt, doet hiermede afstand van de ervaringen, die de wereld hem biedt. Hoe meer je eigen wereld je vreemd wordt - en dit geldt wel bijzonder sterk voor de wereld der mensen - hoe minder waarden je uit het leven zult kunnen puren. Om werkelijk geluk en werkelijke vrede te kunnen vinden, ben je voor een groot deel ook afhankelijk van de geest.

Op een gegeven ogenblik komt aan het leven in die wereld of sfeer een einde. De mens, die alleen in zich het geluk heeft gezocht en de wereld daarbij terzijde heeft gesteld, komt dan op eens in een wereld vol begoocheling te staan.

Wij spreken over de wereld aan de andere kant, onze wereld, vaak als een niet reële, een soort fantasiewereld. Dat is alleen beperkt waar. Er zijn inderdaad geesten, die alleen in waarheid leven. Zij hebben deel aan het Goddelijke leven, het Goddelijke Licht, aan de Goddelijke waarheid. In die waarheid en dit Licht zijn zij gebonden met stof en geest op elk vlak van bestaan. Voor hen is er geen sprake meer van een afzonderlijke, besloten wereld, maar alleen van een bepaald vlak van beleving. Wij zouden hiervoor op aarde waarschijnlijk het beste kunnen zeggen: de emotionaliteit en het begrip bepalen de belevingsmogelijkheden, die in het waarlijk bestaande geheel voor ons aanwezig zijn.

Degene, die in zich alleen geluk zoekt, scheidt zich een schijntoestand, waarvan hij ook na de overgang geen afstand zal willen doen. Hierdoor komt deze mens dan in een wereld, die onveranderlijk zijn eigen gedachten zal blijven weerkaatsen. In het begin is dit erg aangenaam, op den duur wordt dit spiegelbeeld van eigen wezen een bron van eindeloze verveling, terwijl het afstand doen hiervan betekent: alles, wat je meende verworven te hebben, terug zien gaan in de bodemloze put van waan, waaruit je eens de bouwstoffen voor je eigen wereld en persoonlijkheidsvoorstelling hebt genomen. Daarom kan de geluksfactor niet alleen door innerlijke waarden bepaald worden. Indien wij alleen aan de buitenkant van het leven naar geluk blijven zoeken, zal blijken, dat er een groot gebrek aan innerlijke harmonie ontstaat. Wij gaan dan onder in de roes van het schijn geluk en beleven misschien een kort ogenblik van intense bevrediging en vreugde, maar zullen daarna langere tijd door innerlijke strijdigheden gekweld worden. In dit geval wordt het geluk niet werkelijk en is er sprake van een kort ogenblik van zelfbedrog en begoocheling.

Nu hebben wij vastgesteld, dat noch alleen in de geest noch alleen in de stof de ware mogelijkheid tot geluk gevonden kan worden, maar alleen in beiden, kunnen wij ons de vraag stellen: op welke wijze vinden wij de geluksfactor, die het ons mogelijk maakt de gelukswaarde voor stof en geest te vinden. Wij kunnen dit in een formule uitdrukken, die een verdere uitleg noodzakelijk maakt. Hier is dan de formule: de geluksfactor in het menselijke leven is het resultaat van de deling: innerlijk verlangen door uiterlijke mogelijkheden. Hieruit volgt, dat het

innerlijke verlangen altijd groter zal moeten blijven, dan de uiterlijke mogelijkheden, wil er van geluk sprake zijn. Alleen op deze wijze kan het streven in het leven blijven bestaan. Het geluk voor mens en geest - dit laatste tot het peil van het witte Licht toe - ligt in het streven, het bereiken en uit dit bereiken weer tot een nieuw streven komen.

Wanneer wij voor onszelf iets willen weten over ons streven, kunnen wij ons afvragen: wat is voor ons het geestelijke geluk, waar streven wij naar, wat is geestelijk gezien ons willen? De geest, die op aarde komt, zal dit doen om daar een bepaalde taak te vervullen. Deze taak is het aanvullen van tekorten in bewustzijn, het in zich opnemen van verschillende waarden uit de stof, die o.m. omvatten het lijden, de vreugde, de hartstochten, maar ook de machteloosheid. Al deze waarden hebben een eigen en blijvende betekenis voor het vormen van het werkelijke wezen. Zij bezitten een geheel eigen, in de stof niet altijd onmiddellijke kenbare zin. Een juist samenspel van deze gebeurtenissen in de stof - of in een lagere sfeer - zal de geest doen ontwaken tot begrip van andere en voor dan nog nieuwe mogelijkheden in het Ik. Op deze wijze zal de geest zich dan ook beter en sneller bewust worden van haar eigen eenheid met het Goddelijke, terwijl zij meer zal begrijpen van alles, wat zich in haar bewustzijn afspeelt en aftekent. Daarvoor keert zij zich dus naar de stof. Het doel van de geest is voor de mens niet altijd in woorden en begrippen geheel weer te geven, maar kan altijd worden omgezet in een zeker aanvoelen. Dit aanvoelen openbaart zich op de meest zonderlinge wijzen.

Wij kennen bv. mensen, die leven, terwijl zij worden omringd door visioenen en schimmen, door onverwachte gebeurtenissen en een voortdurend waas van geheimzinnigheid. In de ogen van hun medemensen zijn zij vaak dwazen, vooral wanneer zij het als schim of visioen aangevoelde omzetten in daden. Maar zij voldoen aan de behoefte tot ervaren, die - dank zij de geest - in hen leeft, de behoefte van de geest is het doordringen in het geheim. De stoffelijke mens antwoordt hierop vaak door voor zich het geheim te scheppen op een meer menselijke wijze. De geheimzinnigheden en visioenen, die de mens als de grondwaarde van eigen leven gaat beschouwen, verbergen dan ook de werkelijke behoefte van de geest in het stoffelijke leven, maar geven tevens een mogelijkheid tot verwerkelijking daarvan.

Bij het bezien van het stoffelijk deel van het wezen blijkt een geheel andere tendens voor te liggen: het doel van de materie is zichzelf in stand te houden met zo weinig mogelijk strijd, pijn of arbeid, terwijl tevens zoveel mogelijk wordt beantwoord aan alle lustgevoelens en mogelijkheden tot welbehagen, die in het stoffelijke deel van de mens bestaan. De menselijke geluksmogelijkheid wordt voor een groot deel bepaald door zijn begrip voor eigen mogelijkheden, de wijze, waarop hij t.o. de wereld staat, de verlangens, die hij in de wereld kent en de wijze, waarop voor hem een vervulling van deze verlangens voor hem te vinden is. Hoe groter de vervulling van het zuiver stoffelijk geluksverlangen wordt, hoe kleiner de impuls tot verdergaan, het streven wordt, de factor geluk - die als hoofdnorm voor een werkelijk geluk in het gehele wezen immers het streven geeft - kleiner wordt.

Op het ogenblik, dat de mens geheel tevreden is met zijn stoffelijk bestaan en stoffelijk niets meer te wensen heeft, zal zijn geestelijke vooruitgang negatief worden: achteruitgang dus. Dit negatieve bestaan mogen wij voor onszelf natuurlijk nooit als doel stellen. Geestelijk zullen wij trachten dit zoveel mogelijk te vermijden en juist bij een complete vervulling van alle stoffelijke wensen een innerlijke onvrede scheppen. Onze gedachten moeten dan ook gericht zijn op een juist innerlijk evenwicht en een zo juist mogelijk openbaren van onze innerlijke en geestelijke waarden op de wereld, waarin wij bestaan. De middelen, die wij stoffelijk voor deze openbaring willen gebruiken, zijn daarbij van minder belang dan de openbaring zelf.

Voorbeeld: Wij zien op een ogenblik tussen twee mensen een liefde ontbranden. Deze liefde is geestelijk. Zij is gebaseerd op een zielsverwantschap, waardoor een onderlinge aanvulling van wezen ontstaat. Beide deelhebbende geesten kunnen daardoor een zeer grote vooruitgang in bewustzijn boeken. Het is logisch, dat dit tijdens een menselijk leven wordt vertaald in stoffelijke liefde, dus de richting uitgaat van hartstocht en seksualiteit. Op zich bestaat hiertegen geen enkel bezwaar, maar het kan voorkomen, dat wij stoffelijk niet in de omstandigheden verkeren, waardoor zonder meer het vervullen van ons begeren binnen ons bereik ligt. Dit kan voorkomen uit godsdienst, gewetensbezwaren, elders gebonden zijn, anderen niet willen schaden door zonder meer aan eigen wezen te voldoen etc. De stoffelijke vervulling is niet belangrijk, deze is niet het werkelijke geluk. Wanneer men, ondanks deze bezwaren, toch tot

een lichamelijke vervulling, van de genegenheid over zou gaan, zal hieruit zeer vaak een wegvallen van het geluk voortkomen i.p.v. het bereiken, dat men zich daarmee toch als doel had gesteld. Wanneer de twee, die elkaar geestelijk hebben gevonden, in een juist evenwicht blijven bestaan, zullen zij ook stoffelijk een weg vinden, waardoor zij aan die genegenheid uiting kunnen geven, zonder ooit te gaan buiten de norm van het stoffelijk aanvaardbare en mogelijke. Wanneer dit geschiedt, blijft er voor de mens stoffelijk inderdaad een zeker stoffelijke onbevredigd zijn. Stoffelijk zou men verder willen gaan dan het volgens eigen wezen en eigen wereld aanvaardbare. Toch put men uit het feit, dat dit contact bestaat, bewustzijn en is dit een bron van vreugde, ook wanneer geen énkelt stoffelijk contact mogelijk is, maar men van elkanders bestaan weet, zal alleen het feit, dat men door de ander wordt gewaardeerd, reeds zeer veel beduiden. Dit is het meest belangrijke, waar dit in stoffelijke zin zo beperkte geluk voert tot een geestelijke eenheid, die toch nooit geheel in de stof zal kunnen worden uitgedrukt. De mens zal dan ook bij een juist aanvaarden van de toestand daaruit een zeker geluk kunnen putten, krachten vinden daarin en zich daardoor voorbereiden op een grotere en inniger geestelijke harmonie, die als resultaat tevens een steeds versnelde bewustwording met zich brengt. Het stoffelijke is secundair t.o.v. het geestelijke, indien er slechts een beperkte stoffelijke mogelijkheid aanwezig is.

Voorbeeld: een mens is ziek, onaangenaam natuurlijk. Soms kan die ziekte je dwingen tot bezinning en zelfs aanvaarding. Het lijden is dan natuurlijk lichamenlijk allesbehalve prettig. Maar in en door dat lijden komen er enkele momenten, waarin je geestelijk vrij bent. Deze geestelijke vrijheid geeft dan - ondanks alles - toch een zekere innerlijke warmte. De ziekte kan, ondanks alle stoffelijke schijn van het tegendeel, toch werkelijk geluk brengen. Wanneer nu deze ziekte wonderdadig zou genezen, maar tevens het aangevoelde contact met hogere machten en hoger leven weg zou vallen, is er geen sprake van geluk door het wegvallen van het lijden. Tevens blijkt, dat uit de genezing dan een veel geringere bewustwording voortkomt, dan uit de ziekte zelf.

Het spijt mij, dat ik in mijn zoeken naar een meer bekend voorbeeld naar de heiligenkalender moet grijpen, maar ik vind een perfect van het in dit voorbeeld gestelde in de heilige Liduina van Schiedam. Ter voorkoming van misverstand voeg ik hier onmiddellijk aan toe, dat wij niet gesteld zijn op het beeld van de heilige als iemand, die onmiddellijk en zonder meer het hoogste in de geest bereikt, dankzij een vaststelling in de stof, of stoffelijk eigen peil van bewustzijn na de dood stoffelijk: onmiddellijk en zonder mogelijkheid tot vergissing kan doen blijken. O.i. kan men geen plaats in de hemel bespreken noch een loge noch een parketplaats. Het balkon blijft buiten beschouwing, want in de engelenbak zitten natuurlijk de engelen al. In het leven van deze heilige vinden wij feiten, die een goede illustratie van het tweede voorbeeld vormen: deze heilige is ziek. Zij lijdt zeer. In haar ziekte vindt zij een innerlijke vroomheid of vrede, waardoor zij voor haar omgeving veel meer betekenen gaat dan anders ooit het geval zou zijn geweest. Gelijktijdig ervaart zij in zichzelf een steeds sterker contact met hogere geestelijke waarden. Zij is daardoor gelukkig. In een geval als dit is het streven, dat tot stand komt, voor de geest onvergelijkelijk belangrijker dan de stoffelijke conditie. Stoffelijke bevrediging of vreugde is altijd de mindere van de geestelijke werking; maar zonder de stoffelijke uiting en verschijnselen zal de innerlijke waarde niet tot zijn recht kunnen komen en zich niet juist kunnen ontwikkelen.

Geluk is een innerlijke waarde. Het is moeilijk, alles, wat hiermee samenhangt, duidelijk onder woorden te brengen. Wanneer je niet heel tevreden bent met jezelf, maar wel tevreden kunt zijn met je leven, met de wereld, zo volgt hieruit, dat je gelukkig bent, maar tevens jezelf corrigeert. Wanneer je erin slaagt jezelf te corrigeren, brengt dit in negen van de tien gevallen met zich, dat je gelukkiger zult zijn. Voorbeeld: Pa heeft zich voorgenomen niet meer te roken. Pa rookt een week lang niet. Ma lijdt onder zijn humeur. Pa lijdt twee weken onder het niet-roken en begint zo langzamerhand zichzelf te bewonderen. Zijn humeur wordt beter. Na een maand zegt pa met een minachtend gezicht: Roken? Neen, dat heb ik afgeschaft. Pa is gelukkig, elke keer weer, wanneer hij dit zeggen kan. Hij heeft zichzelf bewezen, dat hij meester over zichzelf is en door een offer, een belasting van zijn wezen in de stof dus, een vorm van geluk bereikt. Het ging niet om het al dan niet roken. Dit op zich kan aangenaam zijn, maar brengt geen geluk met zich. De overwinning, die hij op zich wist te behalen, is de bron van zijn trots en geluk geworden. Het feit, dat zijn wil sterker was dan de stoffelijke omstandigheden, is hier wel buitengewoon belangrijk. Zolang een mens trots op zichzelf kan zijn, zolang een mens voor zich kan zeggen: "Ik presteer iets, ik bereik iets", kan hij zeer veel uiterlijke onaangenaamheden, kritiek e.d.

verdragen, zonder ongelukkig te worden. Hij heeft van binnen het gevoel, dat het goed is. Hierin ligt, volgens mij, wel in de eerste plaats voor de mens de bron van alle geluk.

In de wereld vinden wij een reeks van denkers en filosofen, die het geluk willen zien als iets imaginairs. Volgens hen is geluk geen blijvende waarde, maar eerder een ogenblik van niet toerekenbaar zijn. Indien ik met hen over de geluksfactor in het menselijke leven zou gaan spreken, zouden zij ongetwijfeld opmerken: "Maar geluk is nooit blijvend, het enige, wat wij kunnen bereiken, is rust en vrede". Hoe aannemelijk zij dit ook kunnen maken, toch is deze stelling geheel onjuist: rust en vrede, waarin geen beleven en geen voortgang meer bestaat, zijn gelijk aan de dood. Iemand, die in een graf ligt, heeft volkomen rust en misschien ook de eeuwige vrede. Niemand zal de dode nog storen, maar hij leeft niet. Geluk is eigenlijk zoiets als het bewijs, dat je leeft, evenals lijden en verdriet. Lijden en verdriet zijn het product van een onvolledig eenzijn met de wereld, een te zeer in eigen voorstellingen leven en daardoor niet de werkelijkheid kunnen aanvaarden. Geluk toont ons niet alleen een steeds duidelijker eenheid met de wereld en begrip voor de mogelijkheden daarvan, maar ook een steeds groter contact met het geheel van de kosmos, met de werkelijkheid, waarin wij leven. Wij mogen dan ook het zoeken naar het geluk in het leven niet te laag aanslaan.

Er zijn mensen, die zich schuldig gevoelen op het ogenblik, dat zij beseffen, gelukkig te zijn. Dit zijn dwazen, want degene, die zich schuldig voelt, omdat hij gelukkig is, zegt daarmee eigenlijk tegen zich en zijn Schepper, dat hij niet waard is om te leven. Wanneer je het leven niet waard bent, ontkent je dus de wil en de liefde van zijn Schepper. Verder heeft men in dit geval zeker niet het recht aan anderen leiding te willen geven. Toch zien wij dit vooral optreden bij mensen, die een geestelijke minderwaardigheidscomplex hebben en steeds weer vluchten voor alles, wat maar geluk zou kunnen brengen. Wij zijn allen geschapen vanuit een kosmische harmonie. Gods openbaring, het eerste woord, of het eerste begin, was geen explosie, een daad van geweld, of een toeval, het is een groei. Het langzaam opbloeien van een Licht, het zich langzaam vormen van een bewustzijn, waaruit langzaam, maar zeker stoffelijke werelden en zielen voortkomen. Gelijkzeitig komen uit die God alle sferen voort: de sferen, die bewust worden beleefd en sferen, die - althans voorlopig - nog een potentie blijven, die geen enkele ziel voor zich bewust kan verwerklijken.

Alles, wat leeft, is potentieel een weerkaatsing van het totale Al. Alles, wat bewust leeft, draagt in zich verwerklijkingsmogelijkheden, waardoor het bewust en wetend deel van het totale Al kan worden. Op den duur zal het, zichzelf kennende, ook het Al leren kennen. Dit alles kan nooit voortkomen uit een lijdelijk aanvaarden of ondergaan, dit kan nooit geschieden in een simpel en lijdzaam jezelf minachten en verwerpen van de goede mogelijkheden, die God in vele werelden voor ons heeft geschapen. Daarom zou ik, ter bevordering van een grotere geluksfactor onder de mensen en bij de geesten, enkele erkenningen in de vorm van regels vast willen stellen.

1. Onderschat jezelf niet. God scheidt geen waardeloze dingen. Je bent geschapen, dus ben je voor God en voor jezelf, als voor geheel de Schepping, waardevol.
2. Erken de beperkingen, die in dit leven voor je bestaan, maar meen nooit, dat je wezen beperkt is.
3. Leef voor de vreugde, voor het geluk, indien dit geluk je maar blijvend en werkelijk schijnt. Zoek nooit naar het vergankelijke geluk, naar de dingen, die duidelijk van voorbijgaande aard zijn. Deze dingen brengen n.l. eerder leed en innerlijke onrust. Het belangrijkste in het leven is een vorm van geluk en tevredenheid, die niet gebaseerd is op mensen, omstandigheden, of andere wezens, buiten God Zelf.
4. Leef nooit voor jezelf. Degene, die voor zichzelf leeft, sluit zich af van de wereld. Zijn ervaren wordt eenzijdig, waardoor werkelijk geluk niet meer bereikbaar is.
5. Leef, zoveel je kunt, voor een zo groot mogelijk deel van de wereld.
6. Erger je rustig eens. Mopper eens, scheld desnoods op de mensen die je niet waarderen, maar weet tevens dat je voor anderen zin en betekenis hebt, weet dat je leven waarde heeft, want elke keer, dat je beseft: mijn leven heeft zin zal dit je gelukkig maken.

7. Besef, dat de eeuwigheid ons allen is gegeven. Erger u er niet over, wanneer u op deze wereld eens wat langzamer vooruit komt, maar zeg u steeds: zolang ik maar vooruit kan komen, ook al is het nog zo weinig, is dit genoeg. Wanneer ik in dit vooruitgaan vreugde kan beleven, mijzelf iets nader kan gevoelen tot de Godheid, die in mij woont, of mijzelf iets intenser mag beleven en leren kennen, is dit genoeg.

Dit alles klinkt eenvoudig. Toch zult u bemerken, dat het vaak moeilijker is dan u denkt. Daarom wil ik er nog een paar regeltjes bijgeven, die u als aanvulling moet beschouwen, ofschoon zij u misschien wat lichtzinnig in de oren zullen klinken.

Een mens kan nooit werkelijk gelukkig zijn, zolang hij in zich bepaalde problemen heeft opgesloten, of stemmingen verborgen houdt, wanneer deze betrekking hebben op feiten, die in de wereld buiten hem reeds verleden zijn. Dit houdt in, dat het helemaal niet erg is, wanneer u eens driftig wordt, met de vuist op tafel slaat, of desnoods de noodzaak scheidt tot de aanschaf van een nieuw theeservies of iets dergelijks. Onder voorwaarde natuurlijk, dat dit alleen een ogenblikkelijke uiting, een afreageren is, dat u in staat stelt weer homogeen met de wereld uw wegen verder te gaan.

Het is ook helemaal niet erg, wanneer u tegen de conventies zondigt. Zij zijn er alleen maar om de mensen in de maatschappij een gemiddelde van regels te geven, waardoor een samenleven in maatschappelijke vorm mogelijk wordt. Zondig niet tegen de conventies, tenzij de behoefte daartoe groot is en deze werkelijk van binnenuit geboren is. Verwar nooit behoefte of impuls met nieuwsgierigheid. Deze laatste eigenschap brengt de mens er meer toe bepaalde conventies terzijde te stellen dan zijn werkelijke behoeften.

U mag geloven, denken en zeggen, wat u wilt. Daarbij mag u twee dingen nooit uit het oog verliezen, of zelfs verloochenen: dat u en uw leven zin hebben in het Al, dat het bestaan voor een ieder evenzeer zin heeft en ten tweede, dat werkelijk geluk alleen kan bestaan, wanneer de mensen rond u ook gelukkig zijn.

Nu nog een raadgeving, die u misschien vreemd vindt, ofschoon zij werkelijk bij kan dragen tot het feitelijke geluk van mens en geest: wees niet bang op zijn tijd ruzie te maken en voor uw rechten op te komen. Een vreemde raad voor een spreker van de Orde der Verdraagzamen. Toch herhaal ik: wees nooit bang voor je rechten te strijden en ruzie te maken, indien je strijd e.d. weer laat volgen door een werkelijk gemeente verzoening. Tracht altijd te voorkomen, dat je je blijvend gekwetst acht, maar als je dit alleen kunt voorkomen door er eens op te slaan, doe dit dan rustig. Persoonlijk zou ik er aan toe willen voegen: zoek daarvoor liever niet een mens die sterker is dan jij, anders zou de gekwetstheid van geest door die van de stof nog versterkt kunnen worden. Al de genoemde waarden blijken tezamen het geluk te vormen, de ruzietjes niet uitgesloten.

Geluk is niet een eentonig verdergaan als een kabbelend beekje. Geluk is leven. Het lijkt vaak op de wind: nu is het stormachtig, of een orkaan, soms schijnt het met geweld alles te willen breken, dan weer is het stil als een fluistering uit onbegrepen verten. Geluk is geen eentonigheid. Als geheel gezien doet het denken aan een stormachtige zee: diepe dalen, hoge golven en spattend schuim, dat naar de hemel schijnt te drijven. Golven, die aanvallen op de kusten, die het water beperken, maar altijd weer terugkeren tot het grote water. Zo is het geluk: beleving, actie, soms een aanval op de beperkingen, die je nog ervaart, maar ook altijd weer om terug te keren als kracht en waarde in jezelf. Geen mens kan gelukkig zijn in een zich gelijkblijvende eentonigheid. Vandaar, dat de geluksfactor van de mens dan ook niet voor heel zijn leven, of zelfs zijn kosmische bestaan een gelijkblijvende waarde kan hebben. Het eindproduct van de genoemde waarden is een voortdurende wisselend getal als gevolg van de steeds weer plaats vindende aanpassing.

Eerst wanneer de mens geleerd heeft door eigen ervaren de stoffelijke mogelijkheden en de geestelijke behoefte door een wederkerige aanpassing in een voortdurend evenwicht te houden, kan er een stabiel geluk ontstaan, dat zichzelf nooit vermindert. Dit mogen wij dan kosmisch geluk of werkelijk geluk noemen. Daarbij is de verandering uit het gelukservaren overgebracht naar de voor ons kenbare persoonlijkheidsuiting door de beheersing, die wij daarin bezitten.

Zelfkennis maakt ons die beheersing mogelijk. Dit alles is niet zo eenvoudig als u denkt. Het vergt vaak lang zoeken en veel strijd met jezelf, voor je op de goede manier gelukkig durft te zijn. Uw eigen denken tekent u immers het grote geluk steeds weer voor als iets, wat voor u in werkelijkheid nooit zo kan bestaan.

Wanneer wij zien, hoe de mens zich in de stof het geluk voorstelt, vinden wij een vreemd samenstel van romantiek, afgunst, romannetjes, machtslust en waanvoorstellingen, of verkeerd oordeel. Maar zelden is het beeld, dat de mens zich van het volmaakte geluk maakt, ook maar voor een klein deel bestaanbaar in de werkelijkheid. U dient wel te beseffen, dat het gedachtenbeeld van het grote geluk, dat u in u draagt, geen betrekking heeft met het voor u mogelijke werkelijke geluk. Wanneer u tracht alles, wat u als geluk beschouwt, te verwerkelijken, zult u in negen van de tien gevallen sterk teleurgesteld zijn.

Wanneer u beseft, dat buiten de beelden, die in u leven, om door vertrouwen in de wereld, het leven en jezelf, een geluk kan ontstaan, zult u ook begrijpen, dat geen enkele geluksvoorstelling op kan wegen tegen de wetenschap, dat je in de wereld op de juiste plaats staat, dat je betekenis in die wereld hebt en voor jezelf, zowel als voor anderen, steeds weer iets schept. Ook wanneer je bemerkt, dat je geestelijk in tegenstelling met je verlangen, maar met kleine schreden verder komt, zul je toch gelukkig kunnen zijn. En het is alleen dit geluk, dat waarlijk door de geest naar elke wereld kan worden medegenomen, ongeacht de kosmische trap, die deze wereld betekent. Dit geldt tot de hoogste trede van bewustwording toe.

Ik meen, dat ik hiermee over dit onderwerp voldoende heb gezegd.

Vraag: Waarom vergeet de mens over het algemeen leed eerder dan vreugde?

Antwoord: Ik zou dit willen omdraaien. De mens vergeet over het algemeen eerder de werkelijke vreugden, waar hij over het lijden wel zwijgt, maar dan uit angst, dat dit leed nogmaals in zijn leven zal komen. Wanneer de angstfactor in de mens overheerst en zijn afhankelijkheidsdrang hem voortdurend dwingt te zoeken naar iets, wat sterker en hoger is dan hijzelf, omdat hij zichzelf machteloos gevoelt, zal hij niet het geluk langer behouden dan de ellende, maar omgekeerd in zijn innerlijk verdriet en leed veel zwaarder zien wegen, dan alle vreugden, die hij ooit in het leven had. Indien de mens de vreugden, die hij heeft gehad, in zich sterker kent en behoudt dan het leed en de teleurstellingen, die ongetwijfeld ook zijn deel waren, zo is hij reeds een heel eind op de goede weg door het voortdurend in zich weten om de vreugde en niet slechts het ophalen van vrolijke herinneringen dat het leven voor hem levenswaard is. Juist dan beseft de mens, dat zijn leven een taak, een doel is. Het goede brengt de mens uit zijn herinneringen bij voorkeur naar voren, om voor zich te ontkomen aan de gedachte van nuttelosheid en wreedheid in het leven.

Vraag: Maar je denkt toch altijd later meer aan de prettige dingen, dan aan de onaangename?

Antwoord: Inderdaad. Wanneer de mens erg veel leed heeft ondergaan e.d., weigert hij zich deze dingen in het bewustzijn terug te roepen. Het vergeten is schijn, waar de onaangename belevingen meestal in het onderbewustzijn veel grotere invloed hebben dan de aangename. De mens legt de nadruk op het aangename en het leuke om het innerlijk gevoel van machteloosheid of minderwaardigheid, dat uit de onaangenaamheden is voortgekomen, voor zich te verminderen. Tot zover is dit vaststelbaar in de psychologie. Wanneer wij dit weten, zullen wij ook beseffen, dat wij voor de onaangenaamheden nooit weg moeten lopen, ook al liggen die in het verleden. Eerst wanneer wij voor onszelf toe durven geven, dat het in het verleden misschien heel erg is geweest er tóch daarnaast ook het geluk en de humor niet over het hoofd zien, leven wij juist. Vooral, wanneer wij bovendien nog inzien, dat juist de onaangenaamheden samen met de vreugden aan ons leven de ware en belangrijke inhoud hebben gegeven.

De doorsnee mens zal in het heden de nadruk op zijn leed leggen, zal in het heden een optreden van een soortgelijk leed als hij in het verleden kende, blijven vrezen en daardoor aan de mogelijkheden tot werkelijk geluk, die in het heden liggen, voorbij gaan. Dit veroorzaakt onevenwichtigheden. Vandaar, dat mijn betoog inhield: wanneer je naar het geluk zoekt, moet je de vreugden van het ogenblik op een juiste wijze weten te plukken of te ondergaan, zonder angsten voor het verleden of de toekomst. Ik heb ook gesteld, dat men om waarlijk het geluk te vinden, zichzelf moet kennen. Dit houdt in, dat men niet alleen het goede van zich en zijn leven

ziet, maar wel degelijk het kwade beseft, terwijl men nu leeft en in het heden de nadruk op het goede en het geluk legt. Zelfs indien men op het ogenblik ongelukkig is, dient men nog te blijven zoeken naar de geluksfactor in het heden, het ogenblik van vreugden, waardoor het leed draagbaar wordt en het leven groter zin en inhoud gewint.

Vraag: Sommigen denken, dat in de vervulling van het begeren het geluk ligt.
Wat meent u?

Antwoord: Stoffelijk gezien: begeren is datgene, wat in zijn vervulling het geluk pleegt te vernietigen dat volgens de voorstelling nooit verwerkelijkt kan worden, doch een streven met zich brengt, dat een groter weten, een grotere inhoud van wezen en ook meer geluk schept.

Vraag: Volgens de Boeddha liggen de moeilijkheden van het leven in het begeren.

Antwoord: Niet in het begeren op zich. Het is logisch, dat men een begeren koestert om gezond huiswaarts te keren en een gezonde nachtrust te genieten. Dit begeren ligt binnen het bereikbare. Op het ogenblik, dat begeren zich richt op het onbereikbare, of het voor het Ik eigenlijk niet geheel aanvaardbare onder bestaande condities, begint de moeilijkheid. De mens, die geneigd is zijn begeren ten koste van alles te vervullen en in onbeheerstheid dit begeren boven alle andere dingen stelt, is van de kosmische waarheid verwijderd geraakt, daar hij vlucht voor de werkelijkheid in zijn angst voor een niet vervuld begeren. Gelijktijdig zal hij zich in het begeren feitelijk blijven richten op mogelijkheden en toestanden, die ook voor hem in de kosmos niet bestaan. Zo blijft hij gebonden aan het Rad van de Waan en zal vele levens op aarde, terug moeten keren, voor hij, uiteindelijk bevrijd van het onjuiste begeren en de daaruit voortspruitende angsten, de staat van het werkelijk verlost zijn, zal mogen ervaren.

Vraag: Is in verband met dit alles de humor niet erg belangrijk?

Antwoord: Dit ben ik met u eens. Ik zou zelfs willen zeggen: mensen, leer eerder om je eigen dwaasheden te lachen, dan zullen anderen dit minder doen. Gevoel voor humor in de zin van gezonde zelfspot en oog voor het belachelijke, is zeer belangrijk. Niet voor het geluk zelf, maar omdat het gevoel voor humor het je mogelijk maakt je juister in je eigen wereld te oriënteren. De mens, die alle dingen wanhopig ernstig neemt, gaat aan die ernst vaak ten gronde, omdat hij zich steeds weer blijft richten op hetgeen op dit ogenblik zo gewichtig lijkt en niet beseft, dat juist de dingen, die gewichtig lijken, dit heel vaak niet zijn.

Vraag: Het is toch waar, dat tijd het leed verzacht?

Antwoord: In zoverre, dat het de mens, die het leed onmiddellijk ondergaat, vaak onredelijk is. Wanneer hij door de tijd en de eisen van het leven afstand neemt van het leed, vindt hij een redelijker beheersing van zich en kan daardoor het leed gemakkelijker in zijn juiste verhoudingen zien. Helaas ligt dit afstand nemen voor de mensen nog in de tijd, ofschoon hetzelfde onmiddellijk zou bereikt worden door een nuchter aanvaarden van de toestand en een overzien van de feiten. Een mens, die zelfkennis heeft en dus ook begrip voor de wereld, zal zeker ook leed kennen, maar tevens zal hij beseffen, hoe normaal dit is, hoe onvermijdelijk dit is. Hij zal het daardoor gemakkelijker aanvaarden en in deze aanvaarding de vreugde durven zien en aanvaarden, die het heden nog geeft.

Degene, die zich onredelijk aan het leed blijft wijden en met uitsluiting van alle andere waarden, zich daaraan vast blijft klampen, zal zich voor die wereld afsluiten en zo in een staat van negatieve bewustwording komen te verkeren. Dat de tijd bij het verzachten van het leed een belangrijke factor is, vloeit meer voor uit het onbewustzijn van de mens dan uit de functie van de tijd zelf. Psychologisch kan men het als volgt stellen: Wanneer een groot leed bestaat, neemt dit in bewustzijn en onderbewustzijn van de mens een zo alles overtreffende plaats in, dat alleen een grotere reeks van andere ervaringen en gebeurtenissen daarvoor een voldoende tegenwicht zal kunnen vormen. Eerst indien dit tegenwicht gevonden is, zullen leed en verdriet hanteerbaar worden en zal de mens tot een redelijker en gelukkiger bestaan kunnen terugkeren.

Nog een onderwerpje?

GEZOND VERSTAND

Gezond verstand betekent: een denken en een denkvermogen bezitten, dat zich steeds aan de feiten houdt en nooit tracht eigen begeerten, angsten, of verlangens in de plaats te stellen van feitelijke toestanden, mogelijkheden en condities. Iemand, die gezond verstand heeft, neemt zuiver waar. Op grond van deze waarnemingen, gesteund hierbij door verworven of erfelijke eigenschappen en capaciteiten, zal de mens alles, wat waargenomen wordt, in zich bewaren en vastleggen, om het te gebruiken en daarnaar te refereren, wanneer die ervaring dienstig kan zijn voor het bepalen van een juiste houding, het stellen van een juiste handeling of anderszins. De mens met gezond verstand is wel een praktisch denker. Hij laat zich niet teveel door zijn gevoelens medeslepen. Hij erkent de gevoelens en de emotie, maar zegt daarbij: "Ik moet mij daarbij blijven baseren op mijn ervaringen, op mijn bekwaamheden".

Iemand met gezond verstand zal elke situatie, ongeacht de achtergronden, steeds trachten te ontleden en te definiëren. Daarbij zal hij voor zich vaststellen, welke bekende mogelijkheden en punten daarin te vinden zijn. Vanuit deze bekende punten gaat hij verder. Daarnaast beseft hij de onbekende mogelijkheden en toestanden, maar stelt hierbij een benadering vast op grond van eigen weten en ervaren. Hij zal de logica en de vergelijking gebruiken om het onbekende zo goed mogelijk te definiëren, te begrijpen en tot bekende waarden te herleiden. Aan de hand hiervan zal hij zijn handelingen steeds weer baseren op de bekende waarden, eerst daarna zal hij zijn handelingen mee laten beïnvloeden door de mogelijkheden, die hij uit de niet helemaal bekende situatie enz., meende te kunnen extrapoleren. Men overdenkt alles en handelt daarbij zoveel mogelijk volgens het redelijke.

Nu kunt u zich afvragen, of het wel een bewijs van gezond verstand is, wanneer u op een avond als deze komt. Deze vraag lijkt mij des te passender, daar zij, zoal niet door uzelf, dan toch door velen in uw omgeving gesteld zal worden. Het antwoord daarop luidt: Mijn gezonde verstand zegt mij, dat er in het leven meer moet zijn dan deze wereld alleen. Wanneer ik voor mijzelf een bevredigende uitleg vind, die mij in dit leven bewuster en gelukkiger doet bestaan, mij daarnaast mijn eigen mogelijkheden beter leer gebruiken, iets, wat mij gelukkiger maakt, vele feiten leer kennen en daarnaast ook nog amusante dingen verneem, zoals bij de O.D.V., zo is het verstandiger daarheen te gaan dan naar een bioscoop, die mij niet alleen minder leert, maar bovendien in verhouding vaker een teleurstelling zal betekenen door de film, die er wordt vertoond.

Mijn gezonde verstand zegt mij ook, dat u, die zich op het gezonde verstand beroept, krachtens dit gezonde verstand niet zult mogen oordelen voor u in de praktijk hebt ervaren, wat deze O.D.V. eigenlijk brengt en is. Wanneer u dus zoveel gezond verstand hebt, zult u met mij mee willen gaan om te controleren, of dit alles nu zo onzinnig is, als u op het ogenblik denkt. Weigert u dit, dan blijkt voor mij daaruit, dat hier geen sprake is van een spreken van uw verstand, daar uw opvattingen en woorden voortkomen uit uw geloofs- of gevoelswereld. Hieruit volgt overigens, dat gezond verstand kan inhouden, dat men bijeenkomsten als deze kan volgen zonder het met al het gestelde eens te zijn, of zelfs maar het geheel te beschouwen zoals de meeste anderen daar aanwezig dit plegen te zien.

Uw geloof kan u zeggen: wij spreken hier met de broeders van de Orde, geesten, die eens als mens op aarde geleefd hebben. Dat is waar en juist, maar wij weten dit, ú voelt het enkel aan, u neemt het alleen aan. Uw gezond verstand kan u wel zeggen: ik leer op deze avonden zóveel, dat ik in geen enkele volksuniversiteit voor hetzelfde geld en op dezelfde voor mij aangename wijze evenveel over evenveel verschillende onderwerpen kan leren. Zakelijk gezien is het bezoeken van een bijeenkomst van onze Orde nog niet eens zo'n slechte koop. Deze redenering is, aangenomen, dat de gestelde waarden voor u gelden, gezond verstand.

Deze zelfde wijze van denken en overwegen moet je in het gehele leven toepassen. Er komt een ogenblik, dat u ergens voor een etalage staat, waarin een flonkerende armband ligt. U kent uw middelen en denkt: "Ik zou dit wel graag kopen, maar ik heb ook een keukenuitzet nodig". Gezond verstand zal dan zeggen: honger lijden wil je niet, koken zonder pannen gaat niet en als je buitenshuis moet gaan eten, zul je je armband al spoedig moeten gaan belenen. Koop dus niet die armband, maar de keukenuitzet. Gezond verstand wil niets anders zeggen, dan zo

bewust mogelijk de toestand aanvaarden, zoals zij is, deze zo goed mogelijk overzien en aan de hand van de mogelijkheden, die je vindt, de voor jezelf blijvend aangename en zo prettige mogelijke weg kiezen. Belangrijk is daarbij, dat het nut van de huidige handelingen en besluiten ook later kan blijven bestaan.

Vraag: Maar het kan toch wel eens fijn zijn toch de armband te kopen?

Antwoord: Dat ben ik met u eens. Maar het gezonde verstand zegt ons dan niet: het is fout, maar wat is de prijs waard, die ik daarvoor in ongemakken enz. zal moeten betalen? Is de armband mij de prijs waard, dan koop ik hem en beklaag mij niet over de gevolgen daarvan. Dit betekent: nadenken en overwegen.

Voorbeeld: Zij houdt van hem. Hij houdt van haar, maar haast evenveel van het beroemdste product van Schiedam. Zij haat de drank en de gevolgen daarvan. Nu kan zij natuurlijk eenvoudig vergeten dat deze afkeer in haar bestaat en hem huwen. Dan wordt dit huwelijk een grote beproeving. Zij kan ook menen, dat zij haar geliefde als echtgenoot op zal kunnen voeden in dit opzicht. Voorbeelden van vrouwen, die een dergelijke opvoeding van mannen hebben geprobeerd - en die kun je overal vinden - zullen aantonen, dat deze pogingen vooral na het eerste jaar lang niet altijd zo verlopen, zoals de vrouw zich wenste. Het gezonde verstand van de vrouw zal haar dan zeggen, dat zij hierover eerst eens met haar geliefde moet spreken en daarnaast ook eens met bv. een arts overleg moet plegen. Deze zal haar kunnen inlichten over de mogelijkheden. Wanneer de geliefde dan bovendien een overtuigend bewijs van zijn wil, de drankzucht te overwinnen, heeft gegeven, kan zij voor zichzelf zeggen: "Ik weet, dat ik toch een groot risico op mij neem. Maar daar hij zoveel voor mij over heeft, wil ik dit risico gaarne aanvaarden, voor hem". Een weggelopen zonder meer zou kunnen betekenen, dat het levensgeluk van deze vrouw en misschien ook van de man in het water geworpen wordt. Eenvoudig en zonder na te denken trouwen zou betekenen, dat men een leven vol ongeluk of verwording begint, waarvan het einde niet te overzien is. Je bewustzijn van de mogelijkheden, en een overwegen van de mogelijkheden en de prijs, die men wil betalen, is wel belangrijk en een teken van een gezond verstand.

Dit voorbeeld geldt in zekere zin voor u allen. Uw gezonde verstand zal u zeggen, dat u zeer vele dingen kunt doen, maar dat deze alle bepaalde consequenties hebben. U zult hetgeen u wenst of begeert alleen dan verwerven of doen, wanneer de prijs, die u daarvoor moet betalen, niet te hoog ligt. Zelfs in het negatieve geldt dit. U kunt de wens koesteren een mens te doden. Het gezond verstand zal dan zeggen: het doden van die mens geeft wel - laat ons zeggen - een jaar bevrediging, maar ik moet ook rekenen met een gevangenisstraf van - stel - twintig jaar. Dat is negentien jaar teveel. Ik stel de daad dus niet zo, maar zoek een andere weg.

Vraag: Maar als je nu iemand veilig kunt doden?

Antwoord: Vanuit ons standpunt is alle doden uit den boze, daar het spanningen en gevolgen voor de geest met zich brengt, die van te ernstige aard zijn, ongeacht het verdere. Maar indien ik wil doden, zal mijn gezond verstand mij zeggen: wanneer ik meerdere mogelijkheden heb, zal ik ongeacht de voldoening, die deze mij schenken, de minst riskante nemen. Kort gezegd: of het nu gaat om goede of kwade dingen, het gezonde verstand zal altijd met zich brengen, dat men geen daden stelt, waarvan de gevolgen zwaarder wegen dan ik aanvaarden wil.

Vraag: Is volgens u gezond verstand altijd door te voeren?

Antwoord: Volgens mij moet het gezonde verstand worden doorgevoerd, waar het maar mogelijk is. Dit houdt ook in, dat men beseft, hoe de emoties soms zo sterk zijn, dat deze voorrang moeten hebben. Maar men zal tevens beseffen, dat men de gevolgen daarvan zal moeten aanvaarden en zal overwegen, hoe deze gevolgen op de voor het Ik meest aanvaardbare wijze kunnen worden ondergaan. Ik meen, dat gezond verstand te allen tijde zal moeten worden gebruikt.

Reactie: Ik ben het niet helemaal eens met uw voorbeelden. Waarom je je op het onaangename concentreren?

Antwoord: Dit is niet heel noodzakelijk. Ik heb voorbeelden gekozen, die ietwat choqueren, omdat de ervaring ons heeft geleerd, dat men de beste lezing of grap binnen enkele dagen vergeet, maar een grap of gezegde, waarover men bloost en waarvoor men misschien is weggelopen, nog jarenlang in de herinnering pleegt rond te spelen. Hetzelfde geldt voor argumenten. Wat te

mooi wordt gezegd, wordt al gauw vergeten, of ingelijfd in eigen denken, waardoor het zijn zin verliest. Een voorbeeld of argument daarentegen, dat de mens schokt en bruuskeert, blijft langer hangen en zal niet in de eigen denkwijze worden opgenomen, zodat de werkelijke zin ervan langer voor de mens blijft bestaan. Mijn gezonde verstand zegt mij ook, dat het verstandiger is desnoods provocerende dingen te zeggen om mijn toehoorders ertoe te brengen, wanneer zij in een moeilijke situatie komen, hun gezonde verstand te gebruiken.

Vraag: Vele geleerden hebben geen gezond verstand.

Antwoord: Dit is een generalisatie en kan dus niet juist zijn. De geleerde, die beseft, dat hij, door zijn intense concentratie op een bepaald gebied, op de meeste andere gebieden praktisch een niet-weter is, zal zich van oordelen met gezag onthouden op alle gebieden, die niet met zijn eigen terrein in verband staan. Doet hij dit wel, dan geeft hij geen blijk van gezond verstand. Hetzelfde geldt voor de geleerde, die meent, dat de wetenschap belangrijker is dan de mens, want ook de wetenschap kan alleen verder groeien en waarde krijgen, wanneer er mensen zijn, die de wetenschap dienen en de wetenschap de mens dient. Sommigen onder hen zouden het gezonde verstand moeten bezitten om te beseffen, dat een wetenschap, die de mens vernietigt, zelf zinneloos is en met de mensheid ten onder zal gaan.

Vrienden, goedenavond.

VRAGENRUBRIEK

Goedenavond, vrienden.

Aan mij de eer uw vragen te beantwoorden.

Vraag: De O.D.V. zegt, dat de duur van een mensenleven niet onveranderlijk vaststaat.

Maar dit is toch met de levenslijn in de hand aangegeven?

Antwoord: Wanneer het bewustzijn van de mens zich wijzigt, wijzigen zich vaak lichamelijke kentekenen. Daarbij kan ook de levenslijn in de hand zich verlengen en verdiepen, of verkorten. De lijn kan niet als een onveranderlijke en blijvende aanduiding worden gezien. De mens zal krachtens zijn vermogen zelf een nieuw levensdoel kiezen en tot een nieuw geestelijk bewustzijn komen tijdens het stoffelijke leven en dit leven kunnen verlengen of verkorten, naarmate dit geestelijk noodzakelijk is.

Vraag: Men leert ons, dat God volmaakt heeft geschapen. Maar dan moet het onvolmaakte er toch ook bij geschapen zijn?

Antwoord: Het onvolmaakte is het onvolledige aspect, dat wij van het volmaakte zien. Elk deel van het volmaakte, afzonderlijk en zonder samenhang met het geheel bezien, kan zich aan ons als onvolmaaktheid tonen; eerst in de samenhang van alle dingen wordt het volmaakte ons uiteindelijk geopenbaard. Eigen instelling en eigen wijze van ervaring is voor de onvolmaaktheden, die in de wereld en kosmos bespeuren, aansprakelijk. De volmaaktheid van alles, wat nu overbodig, wreed, onvolmaakt lijkt, zal ons duidelijk worden, zodra wij deel uitmaken van het grote bewustzijn, dat men in het westen Het Koninkrijk Gods noemt.

Vraag: Jaren geleden reeds noemde u Nixon als de opvolger van Eisenhower. Kort geleden werd dit herhaald. Wat weet u nu te voorspellen hierover?

Antwoord: Wij zijn nog steeds van mening, dat Nixon de president had moeten worden en betreuren het, dat een misachten van een bepaalde mentaliteit het ons onmogelijk maakte vast te stellen, dat Kennedy zich president zou mogen noemen. Zelfs bij aanvaarding van de nu geldende telling, bedraagt het verschil tussen beiden in stemmen nog geen 0,2 terwijl wij verder menen, dat bij het stellen van de kiesmannen fouten zijn gemaakt. Wij menen, dat Nixon rechtens president van de USA had moeten zijn. Slecht door machinaties, waarmee wij geen rekening hadden gehouden, werd dit feit veranderd. Hierop zal ik verder niet aangaan. Wij kunnen de waarschijnlijke gebeurtenissen betrekkelijk ver voorzien en komen daarbij tot een gemiddelde van 80 tot 85%. Er blijft dus, gezien de vrije wil van de mens, een bepaald percentage over, dat niet geheel bepaald kan worden. Sta mij verder toe erop te wijzen, dat onze "voorspellingen" zeer voorzichtig waren geformuleerd, juist gezien de onzekerheidsfactor, die wij aanvoelden. De eerste maal werd gesteld: zoals de omstandigheden zich nu aan laten zien,

zal Nixon de opvolger van Eisenhower zijn. De tweede maal werd gezegd: wij achten het onwaarschijnlijk, dat een katholiek president van de USA zou worden. Beide formuleringen geven duidelijk weer, dat wij een bepaalde ontwikkeling waarschijnlijk achtten, maar voor een verdergaande verklaring niet voldoende zekerheid hadden. Verder wil ik erop wijzen, dat dergelijke onzekerheden, of een niet uitkomen van definitievere voorspellingen bij de bekendste paragnosten op aarde, tenminste evenzeer en even vaak voorkomen, als bij ons.

Vraag: Blijft muzikaliteit een doel van je wezen na de overgang? Kun je dit vervolmaken?

Antwoord: Wanneer muzikaliteit voortvloeit uit innerlijke harmonie en niet slechts een verworven vaardigheid is, maakt zij blijvend deel uit van het wezen. Dit geldt voor elke kunst, waarbij de kunstuiting een uiting van eigen innerlijk wezen is geworden, en dus innerlijke waarden door middel van de kunst tot uitdrukking worden gebracht. Hieruit volgt, dat degene, die muziek construeert, deze muzikaliteit niet zal behouden. Degene, die muziek creëert, wel. De laatste zal zeker, naarmate het eigen wezen volmaakter wordt, ook zijn kunst op volmaakter wijze beheersen en gebruiken.

Vraag: Van een H.B.S. klas van vóór de oorlog, is nog maar één leerling in leven.

Is het waarschijnlijk, dat deze jongens als een bij elkaar behorende groep geïncarneerd is geweest?

Antwoord: De mogelijkheid mag niet worden uitgesloten. Met grote zekerheid is dit niet te zeggen, zonder de persoonlijke ontwikkeling en het persoonlijk lot van allen na te gaan, maar het is wel mogelijk.

Vraag: Zorab schrijft over intelligente honden. Een van hen zou zelf uitgevonden hebben met de poot het alfabet te tikken. Andere voorbeelden van menselijke intelligentie bij honden zijn bekend. Worden deze dieren als medium gebruikt? Wat is de bedoeling hiervan?

Antwoord: over het algemeen zullen dergelijke dieren niet als medium door intelligenties worden gebruikt. Een entiteit, die mens is geweest, zal in de beperkingen van het dier zichzelf niet kunnen bewegen en uitdrukken. De daaruit voortkomend verwarringen zouden voor een dergelijke geest zelf heel pijnlijk worden, terwijl de zo gegeven boodschappen te onjuist en verward zullen zijn, om voor de wereld van enig werkelijk nut te zijn.

Ik mag opmerken, dat, zonder hier het gestelde te bevestigen, toch vele dieren een bijzonder soort van geheugen en denkvermogen bezitten. Aan de hand van dit geheugen kunnen zij leren haast menselijk te handelen en te reageren. Bij de hond staat een sterk geheugen voor geur en klank. Bepaalde soorten honden zijn verder voor geluiden meer gevoelig dan een ander ras. De hond heeft verder meestal het vermogen plaatsaanduidingen te onthouden en aanwijzingen te combineren. Hij kan dus enigszins denken. Hierdoor kan i.v.m. de wijze van opvoeding en de genetische eigenschappen, door teeltselectie, soms een dier ontstaan, dat in staat is veel van hetgeen de mens zegt, primitief te begrijpen en daarop op eigen wijze antwoord te geven. Deze antwoorden zouden misschien door een code kunnen worden uitgedrukt. Ik meen niet, dat een code als bv. genoemde a.b.c.-code als eigen vinding van het dier en met een geheel redelijk gebruik daarvan mogelijk is zonder dressuur en ingrijpen van de mens.

Er bestaan bepaalde instinctwaarden. Een paard heeft vaak grote rekenkundige en mathematische capaciteiten en zal - mits training daaraan is vooraf gegaan - op betrekkelijk ingewikkelde rekenkundige vraagstukken door eigen reactie antwoord kunnen geven, daarnaast eenvoudige menselijke vragen. Ook hier dient het dier voor een dergelijke bekwaamheid erfelijk voorbestemd te zijn. De verschillen in reactie en denken zijn tussen mens en dier zó groot, dat het niet doenlijk is, onder welke omstandigheden ook, aan het dier een menselijk of menselijk bewustzijn toe te kennen. Het schijnbaar menselijke gedrag vloeit meestal uit geheel andere motieven voort dan bij de mens.

Vraag: Is een hond in staat gevoelens van een mens op te vangen of gedachten?

Antwoord: Een hond is over het algemeen sterk gevoelig voor sfeer en uitstraling, ofschoon niet alle rassen gelijk gevoelig zijn. Het dier zal zich terugtrekken, of zich angstig gedragen in een omgeving, waar tevoren strijd is geweest, ook wanneer daarvan geen voor de mens kenbare tekens meer aanwezig zijn. De doorsnee hond ziet hogere frequenties dan de mens en kan daardoor in meerdere of mindere mate helderziende zijn. Verder is de hond vaak zeer gevoelig

voor alle uitstralingen van degene, aan wie hij zich hecht, daar hij zijn gehele wezen daarop richt. Door een geheel op de mens gericht zijn, ontstaat ook bij de mens een mogelijkheid tot telepathisch opvangen van gedachten. De mens, die dergelijke impulsen in woorden om wil zetten, heeft daarmee veel moeite. Het dier, dat zich tevreden stelt met het opvangen van de emotionele inhoud, vertaalt de opgevangen impulsen vaak juist en eenvoudiger.

Vraag: Alcoholisme wordt tegenwoordig als ziekte beschouwd. Valt dit geheel weg met het verlaten van het stoffelijke lichaam? Hoe is dit met mensen, die in abnormale toestand misdrijven begaan?

Antwoord: Elke mens, ongeacht zijn ziekte, abnormaliteit etc. moet vanuit geestelijk standpunt geheel aansprakelijk worden geacht voor fouten, die hij bewust begaat. Slechts indien hij alles doet om zich te beheersen, zal hij, bij een falen in beheersing, hieronder geestelijk minder lijden. Dit houdt in, dat de drankzuchtige, die zich van het slechte hiervan bewust is en zich hiertegen niet tracht te verzetten, alle gevolgen als karakter-detoriatie etc. mee zal nemen naar de andere wereld. Degene, die zich wel verzet heeft, zal hieronder in veel mindere mate lijden en hiervoor bovendien nog een compensatie vinden in de ervaringen, die hij opdeed door het zoeken naar beheersing.

Vanuit mijn standpunt - dat misschien zeer Oosters is - lijkt het dwaas een mens te excuseren, omdat hij niet normaal is. Dit maakt van abnormaliteit niet een eigenschap, die men moet trachten te beheersen of te overwinnen, maar een recht om daden te begaan, die voor anderen strafbaar zijn. In straf en recht zou ik graag willen zien, dat men psychiatrische gevallen niet verminderd toerekeningsvatbaar en dus ook bestemd voor een clemente behandeling beschouwt, noch effect, abnormaliteit etc. als een recht op verminderde strafmaat beschouwt, maar de kennis van deze toestand alleen zou gebruiken om tijdens de tijd, die voor de straf is bestemd, een poging tot genezen van deze mensen te doen. Ik neem aan, dat er bij bepaalde mensen een verminderde toerekeningsvatbaarheid kan bestaan. Ik meen, dat, zo de maatschappij dit respecteert, hierdoor het begaan van daden door verminderd toerekeningsvatbare mensen wordt bevorderd, terwijl zij bij een handhaven van de normale strafmaat deze daden niet zo begaan zouden hebben. Voorbeelden daarvan zijn te over te vinden.

Hetzelfde geldt voor het jeugdrecht in verminderde mate. Jeugd zou wel tot snellere gratie of vrijlating mogen voeren, maar niet tot een vermindering van strafmaat, of zelfs zekere straffeloosheid. Bedenk, dat bepaalde psychopaten misdaad na misdaad begaan met de gelukkige zekerheid, dat zij ten hoogste zullen worden teruggebracht naar een tehuis, waaruit zij dan wel weer betrekkelijk gemakkelijk zullen kunnen ontluchten. Hoe abnormaal deze mensen overigens ook zijn, deze feitelijke straffeloosheid beseffen zij zeer goed. Zij worden er zo toe gebracht hun daden naar eigen lust te stellen en zullen minder hun best doen zich te beheersen, of opkomende, minder normale neigingen te bestrijden. Het gevolgde systeem acht ik dan ook foutief, ofschoon ik het feit van het verminderd toerekeningsvatbaar zijn erken.

Vraag: Bent u dan voor de doodstraf voor criminele gevallen?

Antwoord: Ik ben tegen de doodstraf, omdat deze behoort tot straffen, die de mens nimmer meer teniet kan doen. Bovendien zijn wij van mening, dat geen enkele mens het recht heeft het leven van een andere mens te nemen, nadat deze een voldoende menselijk bewustzijn verworven heeft. Dit punt ligt gemeenlijk in de vierde maand van de zwangerschap. Daarna spreken wij van een mens en wordt ook hier een doden door ons uit den boze geacht. Evenzeer menen wij, dat de mens niet het recht heeft dieren te doden, die zich aan de mens hebben gehecht. Indien er op een bepaalde misdaad de doodstraf staat, zo menen wij, dat het beter is deze uit te spreken tegen elke misdadiger, ongeacht zijn leeftijd of toerekeningsvatbaarheid. U gelieve hier dus de doodstraf op zich, die wij veroordelen en de stelling, dat voor allen gelijk recht moet gelden, van elkander te scheiden.

Vraag: Bo Yin Ra zegt: een vrouw is nooit in vroegere incarnatie man geweest, of zal ooit in verdere incarnaties een man worden. Verder stelt hij: in normale gevallen reïncarneert zijn lagere, niet verzadigde zielekracht. In abnormale gevallen kan reïncarneren optreden bij zelfmoord, dood in de vroege kinderjaren, of op geheel verdierlijkte geestelijke trede. Wat is uw commentaar? (Aanmerkelijk verkort).

Antwoord: M.i. wijst het geheel van het hier geciteerde op een onvolledig besef van de Goddelijke realiteit. God is noch man noch vrouw. Het wezen, dat allereerst ontstaat, is man en

vrouw ineen. Eerst wanneer een scheiding van waarden ontstaat, openbaren zich de delen stoffelijk als verschillend en met verschillende polariteiten. Verwisseling van polariteit volgens stoffelijk begrip is steeds mogelijk, omdat de begrippen man en vrouw in de geest niet bestaan. Daar bestaat slechts geest. De uiting bij reïncarnatie is dan ook geheel afhankelijk van de behoefte tot uiting, die men voor zichzelf ervaart.

Verder meen ik, dat, zo incarnatie alleen voor de laagste krachten noodzakelijk zou zijn, dit impliceert, dat in de wereld door de geest slechts zeer weinig geleerd hoeft te worden. Onze ervaring leert, dat het zeker niet alleen de allerlaagste krachten zijn, die op aarde reïncarneren, maar dat zelfs de hoogste geesten zich vaak verwaardigen hernieuwd een menselijk lichaam aan te nemen. Ik denk hierbij aan de grote meesters van het Boeddhisme, maar ook aan groten als Jezus, Apollonius van Tyana en vele anderen. Het feit, dat deze grote wijzen reïncarneren en dit in hun leer vaak zelf toegeven, zoals Jezus in Zijn uitspraak: "voor Abraham, was ik", duidt reeds aan, dat genoemde stelling niet juist kan zijn, tenzij men natuurlijk logischerwijze stelt, dat alle grote geesten, die op aarde zijn gereïncarneerd, volgens eigen verklaring zelfmoordenaars, of uitwerpselen van de geest waren. Ik voor mij zou mij niet durven verstouten een dergelijke verklaring af te leggen.

Vraag: Waarom bestaat er geen vrouwelijke geestelijke meester?

Antwoord: Wanneer een geest op aarde als vrouw incarneert, zal deze geest door lichamelijke conditie en omstandigheden sterker aan stoffelijke invloeden gebonden zijn dan in een mannelijk voertuig. Denk aan de maandstonden, de moeilijkheden van geboorten en verdere vrouwelijke storingen van innerlijk evenwicht, die nu eenmaal in de vrouw regelmatig plegen op te treden en een uitweg zoeken in de emotie. Dit betekent, dat de vrouw door haar lichaam minder geschikt kan worden geacht om als voertuig te dienen voor een grote en lichtende geest, die op aarde als meester op moet treden.

Een meester moet geheel vrij staan van alle sentimenten, aanvaardbaar zijn als zodanig voor geheel de wereld en geheel meester over eigen lichaam zijn, zodat hij ook door de natuurlijke eigenschappen van dit lichaam in het vervullen van zijn taak nooit gehinderd kan worden. Dit voerde tot het gebruik alleen over geestelijke meesters te spreken. De geest heeft geen geslacht. Zij kan zich, ook wanneer zij hoog bewust is, in een vrouwelijk lichaam incarneren, maar zal zich om de boven omschreven redenen als leraar altijd in het lichaam van een man openbaren. Dit betekent niet, dat de vrouw minder is dan de man of minderwaardig is, wel dat de vrouw, anders geschapen zijnde en stoffelijk een andere evolutie doormakende dan het mannelijke lichaam, voor een geestelijke meester, die als leraar of leider op moet treden, minder begeerlijke mogelijkheden biedt.

Vraag: Wat bedoelt u met scheppend vermogen?

Antwoord: Hieronder verstaan wij een vermogen om voort te brengen wat nog niet bestond. Er is natuurlijk een groot scheppend, of alscheppend vermogen: God in Zijn openbaring. Binnen deze openbaring zijn vele dingen, die in God reeds bestaan, voor de delen der Schepping nog niet werkelijk, niet geuit. De mens, die aan dergelijke waarden krachtens eigen wezen een uiting kan geven, heeft dus scheppend vermogen, volbrengt een scheppende taak en maakt daarmee ook voor anderen een waarde toegankelijk, die voor deze nog niet vanuit het Goddelijke kenbaar geopenbaard was. Hieruit volgt, dat elke mens, krachtens zijn verwantschap, of deel zijn van het Goddelijke, waarden kan realiseren, die tot op dat ogenblik niet, of niet zo op kenbare wijze bestonden. Elke mens heeft principieel scheppend vermogen, maar niet een ieder weet het te gebruiken. De scheppingen kunnen van zintuigelijke waarneembare aard zijn, maar ook van geestelijke aard.

Vraag: Hebt u in uw sfeer Edward Bellamy ontmoet?

Antwoord: De geest, die zich in een bepaalde sfeer wel Bellamy heeft genoemd, is ons bekend. Zij bevindt zich in Lichtende sferen, maar behoort niet tot mijn eigen wereld.

Vraag: De Boeddha geloofde in reïncarnatie, indien men het wiel niet te boven was?

Antwoord: De stelling is ongeveer juist. Ik maak bezwaar tegen het woord: geloofde. De Gautama Boeddha, een Prins Siddharta, wist, want hij had Mara, de bittere en boze, overwonnen, en kende daarom de volledige kringloop van alle dingen. Zijn leer is een weerspiegeling van dit weten, waar hij ons leert door een éénwording met de Goddelijke kracht te ontsnappen uit de

wereld der begoocheling. Degene, die de eenheid bereikt met de Godheid en leeft in de werkelijkheid, zoals wordt aangeduid met de titel Boeddha of Bodhisattva, weet. Hij is zo zeer één met het Goddelijke, dat hij alle dingen weet en niet meer hoeft te geloven.

Vraag: Wat is het verschil tussen een kannibaal die een mens eet en een beschaafd mens, die een dier eet?

Antwoord: Beiden eten voor lijfsbehoud de materie en niet de geest. Het doorsnee dier, dat wat hoger staat, verslindt zijn soortgenoten niet. De mens, die dit doet om aan zijn honger te voldoen, staat dan even laag - of lager - dan een dier. De kannibaal nuttigt het menselijke lichaam niet als voedsel; de maaltijd is een ritueel, waardoor men tracht bewonderde eigenschappen en de levenskracht van de dode in eigen lichaam over te brengen. Kannibalisme is een ontarding van de primitieve opvattingen van sympathische magie en het overbrengen van zielekrachten. Symbolisch bestaan dergelijke maaltijden nu nog, ook bij beschaafde mensen. De mens, die het dier eet, eet het lagere. Indien dit geschiedt zonder wreedheid en uit zuiver lijfsbehoud, volgt hij hiermee zijn natuurlijke impulsen. Een vergelijk schijnt mij dan ook niet goed mogelijk.

Vraag: Zijn er ook geesten, die nooit in de stof geweest zijn. Hebben dezen een bevoorrechte positie?

Antwoord: Een geest, die op geen enkele wijze met de stof verbonden is geweest, heeft geen bewustzijn. Wel zijn er geesten, die nooit op uw wereld hebben vertoefd in de stof en elders een bewustwording in de stof hebben doorgemaakt.

Vraag: Ik geloof, dat wij, aardbewoners, bij de geesten in de sferen niet in een goed blaadje staan. Wat kunnen wij doen om dit te herstellen?

Antwoord: Met leedwezen moet ik toegeven, dat wij nogal kritiek hebben op vele dingen, die men op aarde normaal acht. Wat u zou moeten doen om dit te veranderen, is u al lang bekend. Op het ogenblik, dat de mens werkelijk zijn naaste lief heeft gelijk zichzelf, zal geen enkele geest zich verstouten hem ook nog maar enig verwijt te maken.

Vraag: Hebben alle planeten een taak in de kosmos te vervullen? Zo ja, welke?

Antwoord: Ongetwijfeld heeft elke planeet een eigen taak, zelfs binnen het zonnestelsel, als invloed in het Al en als drager van levens of bewustzijnsvormen. Elke planeet afzonderlijk te omschrijven zou te ver voeren, zeker wanneer ik alle planeten in het Al afzonderlijk zou moeten omschrijven.

Vraag: Zullen aardebewoners op anderen planeten kunnen wonen?

Antwoord: Er zijn twee hoofdklassen van planeten, waarop intelligent leven voor kan komen. De ene soort heeft een methaan-ammoniakcyclus, de andere een zuurstofatmosfeer als uw wereld. Hieruit volgt, dat nooit alle werelden voor het menselijk geslacht van deze aarde bewoonbaar kunnen zijn. Andere planeten kunnen in geval van nood wel bewoond worden, maar beschikken niet over de juiste zwaartekracht, de juiste atmosfeer of temperatuur. Op Mars zouden mensen kunnen leven, maar eerst na vele mutaties zouden mensen daar kunnen leven zonder sterke bescherming en voortdurende toevoeging van zuurstof. Op Venus zou de mens niet kunnen leven door een te groot gehalte stikstof in de atmosfeer en een niet doordringen van voor het leven gewichtige stralingen door de metallieke gassen in de uiterste atmosfeer. De ene zijde van Mercurius is zó koud, dat er geen leven mogelijk is, de andere zijde heeft een temperatuur, die even hoog is, als de temperatuur van lava in een werkende vulkaan. Hieruit volgt wel, dat niet alle planeten voor de mens bewoonbaar zijn, ofschoon ongetwijfeld voor elke planeet een levensvorm kan worden ontwikkeld, die daar leven kan.

Vraag: Een mens op aarde leeft eigenlijk niet intiem met zijn geest?

Antwoord: Een dergelijke intimiteit zou de mens ertoe brengen om, zoals sommige paren op de huwelijksreis, de gordijnen van het wezen gesloten te laten, terwijl buiten de zon van het bewustzijn schijnt.

Vraag: Hoe spraken de Romeinen Caesar en Cicero uit?

Antwoord: Caesar was eerst Ksar, daarna Kèsar, later Kaisar. Cicero: Kizero met een zachte K. (Duitse "g") Dit laatste kan ik niet met volle zekerheid stellen als gebruikelijk tijdens het leven van Cicero.

Vraag: Indien de naturellen het in Z. Afrika zo slecht hebben, waarom stromen dan zoveel naturellen uit andere gebieden hier binnen, omdat zij het zo slecht hebben als de wereldpers het stelt?

Antwoord: De muis gaat naar de val, omdat de kaas zo lekker ruikt. De mogelijkheid in korte tijd te verdienen, wat binnen de stam aanzien, enig vee en een bruid betekent, voert velen naar de industriegebieden van de Unie. Dit houdt nog niet in, dat men, nu buiten het stamverband staande, vrede kan hebben met de condities die daar bestaan. Het verschil in waardigheid is te groot. Wie in de stam meetelt, wordt er een soort minderwaardige mens die geen vrijheid heeft en zich aan vele beperkingen moet onderwerpen.

Minder aanvaardbare levenscondities buiten de stameigen wereld was de eerste oorzaak tot verzet onder de naturellen. Naarmate enkelen van hen tot een hogere beschaving kwamen en meerderen onder hen door grotere civilisatie voor agitatie gemakkelijker vatbaar worden, ontstonden de huidige problemen. Dit probleem kan niet worden opgelost door te zeggen, of zelfs te zorgen, dat de naturellen het daar beter hebben dan elders. Dit kan alleen worden opgelost door de naturellen op te voeden en hen de mogelijkheid te bieden, tot een met blanken gelijkwaardig en gelijkberechtigd bestaan te komen, indien hij aan daarvoor te stellen redelijke eisen kan beantwoorden. Voorbeeld hiervan kan de situatie in Portugees-Angola vormen, ofschoon de toestand daar, dit erken ik, slechter is en verre van ideaal, bestaat het probleem van strijd tussen blanken en naturellen daar niet, omdat de inboorling, na het afleggen van zekere proeven en het aanvaarden van een bepaalde godsdienst - dat laatste o.i. verkeerdelijk geëist - zich als gelijke met de blanke mag beschouwen, terwijl hij gelijke passen, reisrechten enz. verkrijgt, als de blanke Portugezen daar te lande.

Vrienden, verder een goedenavond.